

УДК 330.142.2

Поляк-Свергун М.М.*кандидат економічних наук,**викладач кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін
Чортківського навчально-наукового інституту підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету*

РОЗВИТОК ІНСТИТУЦІЙНО-ВЕНЧУРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто теоретичні та практичні аспекти функціонування інституційно-венчурного бізнесу в Україні. Розглянуто венчурний капітал як альтернативне джерело фінансування інновацій, визначено фактори розвитку венчурної індустрії. Проаналізовано стан ринку венчурного капіталу в Україні. Досліджено особливості закордонного досвіду здійснення венчурного бізнесу. Визначені основні проблеми та перспективи забезпечення ефективного венчурного бізнесу. Запропоновано напрями активізації венчурного фінансування інноваційного розвитку в Україні.

Ключові слова: венчурний бізнес, венчурний капітал, венчурне фінансування, венчурна індустрія, ринок венчурного капіталу.

Поляк-Свергун М.М. РАЗВИТИЕ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ВЕНЧУРНОГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ

В статье рассмотрены теоретические и практические аспекты функционирования институционально-венчурного бизнеса в Украине. Рассмотрены венчурный капитал как альтернативный источник финансирования инноваций, определены факторы развития венчурной индустрии. Проанализировано состояние рынка венчурного капитала в Украине. Исследованы особенности зарубежного опыта осуществления венчурного бизнеса. Определены основные проблемы и перспективы обеспечения эффективного венчурного финансирования инновационного развития в Украине.

Ключевые слова: венчурный бизнес, венчурный капитал, венчурное финансирование, венчурная индустрия, рынок венчурного капитала.

Polyak-Sverhun M.M. INSTITUTIONAL DEVELOPMENT-VENTURE BUSINESS IN UKRAINE

In article the theoretical and practical aspects of institutional venture capital business in Ukraine. We consider venture capital as an alternative source of financing innovation, the factors of the venture industry. The state of the venture capital market in Ukraine. The features of foreign experience in the implementation of business venture. The main problems and prospects for effective business venture. Directions activation of venture financing of innovative development in Ukraine.

Keywords: venture business, venture capital, venture capital, venture capital industry, venture capital market.

Постановка проблеми. Сучасний стан економіки України характерний зниженням темпів розвитку важкої промисловості та високих технологій, кризою банківської системи та спадом темпів розвитку малого та середнього бізнесу. Тривалий час Україна живе в умовах жорсткої економічної кризи та політичних проблем, і нашій країні життєво необхідний приплив іноземних інвестицій для оздоровлення економіки. Створення ефективного механізму фінансування венчурного бізнесу є актуальною проблемою не лише в практичному, а й в теоретичному аспекті сучасної економіки. Венчурний бізнес є однією з найважливіших складників інноваційного процесу та перспективним механізмом економічної стабілізації держави, феномен розвитку якою пов'язаний з пріоритетним розвитком високотехнологічних та ризикованих галузей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні проблеми його становлення зображені в працях вітчизняних економістів, серед яких слід відзначити роботи Ю. Драчук, І. Лобас, І. Ушакова Д. Шатирко, М. Коніної, І. Белікова, С. Іванюти та інших. Однак у вітчизняній економічній літературі бракує ґрунтовних науково-практичних розробок щодо особливостей розвитку інституційно-венчурного бізнесу. Більшість науковців висвітлює лише окремі аспекти досліджуваної проблематики.

Метою статті є дослідження особливостей розвитку інституційно-венчурного бізнесу в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Венчурний бізнес – це ризикований науково-технічний чи технологічний бізнес. Він є похідним від науки, фундаментальної та прикладної, і з'явився на світ як вимога економічного розвитку в якості відсутнього елемента між наукою і виробництвом [1]. Такий бізнес полягає у виділенні прямих інвестицій малим і

середнім фірмам, які розробляють й виробляють переважно наукомістку продукцію та послуги, що базуються на високих технологіях. Сутність венчурного бізнесу відповідно до змісту слова «венчур» полягає в тому, що певний обсяг коштів вкладається в нове, ще нікому невідоме підприємство, що є досить ризикованим кроком. При цьому для фінансування нової фірми залучається капітал не з державного бюджету, а приватних джерел, тобто є підприємницьким (його надають підприємці і вони ним же і управляють).

Венчурний капітал є сукупністю інтелектуальних, матеріально-технічних та фінансових засобів, що надаються суб'єктами формального та неформального джерел венчурного капіталу для подальшого інвестування в пошук, впровадження, та комерціалізацію інноваційної ідеї за участю професійних посередників (венчурних компаній) без будь-яких економічних застав та гарантій, на довготривалий строк, в обмін на частину майнових прав новоствореної або прогресуючої компанії з правом брати участь в управлінні проектом та з метою отримання прибутків значно вищих за середню норму [2].

Функціонування ринку венчурного капіталу залежить від рівня розвитку інноваційної інфраструктури та її спеціалізованих інститутів, елементами якої є система позабіржового котирування цінних паперів, інвестиційні компанії і фонди, консалтингові фірми, бізнес-центри, інкубатори та фондові біржі. Розвиток венчурного фінансування залежить від активності інноваційних компаній та інституційного підґрунтя для їх розвитку. Саме цим визначається пропозиція венчурного капіталу та попит на нього.

З-поміж базових інститутів генерації інновацій можна віднести формальні інститути організації НДДКР, виробництва інтелектуального капіталу та фінансування фундаментальних досліджень; додат-

ковим елементом у цій структурі є неформальні інститути генерації інновацій.

Структура ринку венчурного капіталу представлена двома великими сегментами – формальним і неформальним ринками.

До першого категорії належать спеціалізовані венчурні фонди, венчурні інвестиційні компанії, пенсійні фонди, нефінансові корпорації тощо, які в основному стимулюють розвиток наукомістких компаній на стадії зростання та розширення.

Що стосується другого сегмента, то інноваційні процеси здійснюються за рахунок ресурсів в основному приватних інвесторів на самих ранніх стадіях розвитку компаній – «посівної» і стадії «старт-ап». Суб'єктами цього ринку виступають «бізнес-ангели», або приватні венчурні інвестори.

Забезпечення переходу вітчизняної промисловості на інноваційний шлях розвитку вимагає активізації впровадження венчурного капіталу в процеси фінансування промислових інноваційних розробок, що можливо здійснити лише в одночасному й узгодженому стимулюванні на державному та регіональному рівнях.

Країни, що створили венчурний бізнес, використовували:

- прямі державні інвестиції в компанії;
- державні інвестиції в приватні венчурні фонди;
- змішане інвестування.

Для успішного розвитку венчурного бізнесу необхідні:

- довгострокова державна інноваційна політика і конкретна програма співфінансування венчурного бізнесу;
- значні інвестиції в розвиток людського капіталу – основи створення та ефективності венчурного бізнесу;
- венчурні підприємці («бізнес-ангели»), які, як правило, виростають з венчурних менеджерів;
- венчурні менеджери;
- розвинені фундаментальна й прикладна науки, здатні виробляти відкриття, винаходи та нововведення для венчурного бізнесу;
- сучасна й розвинена система освіти;
- конкурентне середовище у венчурному бізнесі [3].

Венчурне фінансування традиційно відбувається у два етапи. На першому етапі акумулюють засоби з різних джерел корпорацій, пенсійних фондів, страхових компаній тощо. На другому – кошти фонду розподіляють серед відібраних за результатами експертизи проектів.

Основними факторами, що сприяють розвитку венчурної індустрії, є:

- наявність науково-освітньої бази та потужного дослідницького сектора, потужні наукові школи;
- розвиненість фінансових інститутів і ринків страхового та пенсійного секторів;
- наявність фондового ринку;
- політична та макроекономічна стабільність, стало економічне зростання;
- стабільний попит з боку держави та приватного секторів на наукові дослідження й розробки;
- наявність вільного капіталу [4].

В Україні венчурний капітал представлений двома секторами – формальним, венчурні фонди, і неформальним, приватні інвестори. Діяльність та обсяги інвестицій неформального сектора оцінити складно, оскільки такі інвестори уникають публічності, проте наявність в Україні їх об'єднання – Української асоціації приватних інвесторів передбачає, що підприємства, які реалізують високодохідні та ризиковані інвестиційні проекти можуть розглядати їх як потенційних інвесторів.

Згідно з даними Української асоціації інвестиційного бізнесу, кількість компаній з управління активами (КУА) скоротилася за 2007–2015 рр. на 6,9%. Кількість інститутів спільного інвестування (ІСІ) зросла за цей період на 40,4%. Загальна вартість активів ІСІ в 2015 р. становила 238,62 млрд грн, або на 15,6% більше, ніж у 2014 р. [5].

Питома вага вартості чистих активів венчурних фондів зросла за 2007–2015 рр. на 5,4% у загальній вартості активів ІСІ. Загальна вартість чистих активів венчурних фондів у 2015 р. становила 170,04 млрд грн, що на 8,5% більше, ніж у 2014 р.

Динаміка розвитку вітчизняних ІСІ протягом 2012–2015 рр.: кількість ІСІ збільшувалась до 2013 р., але потім набула тенденцію до зниження, і у 2013 р. становила 1 031, а вже в 2015 – 991. Проте вартість чистих активів постійно збільшується, тобто фінансовий стан фондів поступово поліпшується у 2013 р. і становить 149 880,8 млн грн, а за результатами 2015 р. збільшується до 186 562,3 млн грн.

За офіційними даними, ринок венчурного капіталу в Україні сьогодні становить приблизно 400 млн дол. США, а найбільш великими компаніями є Western NIS Enterprise Fund (150 млн дол. США), Sigma Blazer (100 млн дол. США), Baring Vostok Capital Partners (400 млн дол. США), Commercial Capital Group (200 млн євро) та ін. [5].

На цей момент основним інвестором українських венчурних фондів є Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), який у 2015 р. Venture Capital Investment Programme вклав 4 млн дол. США в українську компанію Depositphotos. Наступними інвесторами є уряди іноземних країн, що спрямовують свої інвестиції на конверсію обігової промисловості через останні події на сході України.

Ринок акцій публічних компаній повністю завмер. Це сталося не лише через загальну кризу в країні, а й тому, що частина активів цих компаній розташована в зоні ведення бойових дій. Інвестори все ще зберігають певний інтерес до активів у сфері прямих інвестицій, проте поки що про які-небудь операції говорити рано. Від моменту прояву першого інтересу з боку інвестора до компанії і до моменту закриття угоди може пройти багато часу.

На жаль, українські активи сьогодні цікаві іноземним інвесторам з точки зору їх дешевизни. Деякі іноземні інвестори через кризу готові піти з українського ринку, тому ці активи можуть бути виставлені на продаж за ціною нижче їх ринкової вартості. Нині в Україні проходить багато угод з сильно заниженими мультиплікаторами вартості, а венчурні інвестиції – це виняток, який підтверджує правило.

На відміну від класичних венчурних фондів, український венчурний капітал не спрямований на інноваційні проекти. Для нього привабливим є реалізація інвестиційних проектів середнього рівня ризику таких галузей, як будівництво, нерухомість, торгівля тощо.

Український ринок венчурного капіталу викликає інтерес іноземних інвесторів через наявність висококваліфікованих робітників і разом із цим дешевої робочої сили (для порівняння: середня заробітна плата робітника у сфері ІТ в Україні становить 1 100 дол. США, в країнах ЄС – 4 500 дол. США, а в США – 7 000 дол. США), мінімальні ризики втрати, ресурсонезалежність та відносна розвиненість ІТ-сфери

Стан венчурного фінансування в Україні характеризується такими рисами:

- переважно неінноваційна спрямованість інвестицій та кредитування (переважають харчова про-

мисловість, виробництво будівельних матеріалів, торгівля);

– дохідність вкладень у цінні папери перевищує середню прибутковість банківських депозитів;

– попит на послуги венчурних фондів носить хаотичний характер із великим значенням особистісного чинника керівників підприємств;

– венчурне інвестування здійснюється переважно на базі вже наявних компаній і підприємств, фактично відсутній корпоративний венчурний капітал;

– переважають венчурні фонди (а не компанії), що зумовлює необхідність формування системи керівних компаній;

– значно коливається величина пакету акцій, якими володіють суб'єкти венчурінга (для малих підприємств від 2–5%, для середніх від 15–26% до 10–45%), проте поступово суб'єкти інвестування переорієнтуються на пакети акцій до 49% [4].

На відміну від провідних країн світу, де розвиток венчурного бізнесу приводить до спрямування інвестицій у високоризиковану інноваційну сферу, в Україні спостерігається цілком протилежна тенденція: наявні венчурні фонди надають однозначну перевагу низько- та середньоризикованим короткотривалим операціям з фінансовими активами та нерухомістю. Аналізуючи декларації управління активами венчурних фондів, виділимо основні сфери українського венчурного інвестування: будівництво, торгівля, готельний і туристичний бізнес, перероблення сільськогосподарської продукції, страхування, інформатизація тощо.

Світова венчурна індустрія є неоднорідною за регіональною ознакою. Венчурне фінансування, яке й і розвинулося в США, в процесі експансії в інші регіони світу набуло специфічних рис, залежно від місця локалізації й типу технологічного бізнесу. Характерною рисою світової венчурної індустрії залишається висока концентрація венчурного капіталу в певних країнах. Станом на 2012 р. до країн-лідерів за обсягом здійснених венчурних інвестицій можна віднести: США – 29,7 млрд дол. США, на другому місці знаходяться країни Європейського союзу (ЄС) – 5,7 млрд дол. США, далі традиційно слідує Китай, Індія та Ізраїль.

Венчурний бізнес в Україні потребує підтримки з боку держави. У цьому питанні український уряд також може скористатися досвідом закордонних країн, зокрема:

– у Фінляндії був створений повністю підпорядкований державі фонд для прямого інвестування в невеликі компанії;

– у Бельгії інвестиційна компанія Фландрія, створена в 1980 р., з'явилася шляхом реалізації концепції фінансованого урядом венчурного фонду. Розроблена цим фондом стратегія придбання пакетів акцій технологічно-спрямованих компаній виявилася настільки привабливою й результативною, що сьогодні й приватний капітал наважився інвестувати в GIMV;

– Німеччина в 1995 р. розробила схему, в межах якої здійснювалося державне фінансування малих фірм, що роблять інноваційні продукти або послуги, разом з компаніями приватного сектора. І державою гарантується повернення 75% вартості позики, які надаються їм приватними кредитними установами, якщо таке підприємство збанкрутує [6, с. 198].

У США 4% фірм, більшість з яких підтримуються венчурним капіталом, створюють 70% усіх нових робочих місць.

У Європі кількість зайнятих у фірмах, підтриманих венчурним капіталом, зростає на 10% на рік, а

в середньому в економіці – менш ніж на 1% на рік. У Європі витрати на проведення наукових досліджень і розробок нових, зростаючих фірм, підтримуваних венчурним капіталом, становить в середньому 8,6% обсягу продажів, тоді як в інших компаніях – 1,3%.

Цікавим є співвідношення джерел залученого венчурного капіталу в різних країнах ЄС. Зокрема, відзначимо таке:

– у Бельгії, Німеччині, Ірландії і Норвегії особливо великою є частка капіталу, отриманого від приватних інвесторів;

– у Німеччині і Ірландії основну роль відіграють банки;

– Німеччина все ще перебуває на стадії формування венчурного капіталу, що поки не відповідає її економічному потенціалу;

– у деяких країнах, таких як Італія і Норвегія, важливу роль у формуванні венчурного капіталу відіграють урядові організації.

У Європі не існує такого, як у США, поділу на власне венчурні фонди і фонди прямих інвестицій. Крім того, в Європі співвідношення венчурного капіталу й капіталу прямих інвестицій визначається 1:1, тоді як у США це відношення близьке до 1:5.

Венчурний капітал як джерело фінансування особливо актуальний в Європі для молодих компаній, для компаній у високотехнологічних галузях, таких як аерокосмічна промисловість, біотехнології, енергетика, Інтернет, нанотехнології, фармацевтика, робототехніка, програмне забезпечення, TLC, веб-публікації), для інноваційних компаній та для компаній з низькою часткою матеріальних активів. Спільною рисою цих компаній є те, що вони відносяться до малого бізнесу, є прозорими й більш ризикові для інвесторів.

Основну частку венчурних інвесторів в ЄС становлять пенсійні фонди (у середньому за 12 аналізованих років (з 1999 до 2015 рр.) – 25%), банки (15%), фонди фондів (15%) і страхові компанії (10%), помітну роль відіграють також корпоративні та приватні інвестори [7, с. 59].

Якщо на розвинених ринках основними джерелами капіталу є кошти пенсійних фондів, страхових компаній і банків, то в країнах з перехідною економікою центр ваги переміщено в бік державного сектора та інституційних інвесторів, наприклад, таких як пайові інвестиційні фонди.

«Бізнес-ангели» активно діють у США і багатьох європейських країнах, у тому числі у Східній Європі. У Європі та США обсяг інвестицій неформального сектора венчурного капіталу в кілька разів перевищує обсяг інвестицій формального сектора [8].

За останній період значний розвиток венчурна індустрія одержала не лише в європейських країнах, а й у Японії, Китаї, Республіці Корея, Сінгапурі, Ізраїлі, Австралії, Чилі, Мексиці. Венчурна індустрія в Китаї динамічно розвивається завдяки високому темпу зростання ВВП, швидкому розвитку фондового ринку, сприятливому політичному середовищу й величезному потоку сильних приватних компаній. Найбільш привабливими країнами для венчурного інвестування у світі є США, Канада та Великобританія. В посткризовий період значно покращили свої позиції Індія, Китай та Російська Федерація. Україна знаходиться на 69-му місці серед 118 країн світу, представлених у рейтингу привабливості країн для прямого і венчурного інвестування.

Отже, міжнародний досвід доводить, що для інвестування в інноваційні проекти вже тривалий час успішно використовується відносно нове джерело фінансових ресурсів – венчурний капітал.

Ми погоджуємося з думкою С. Іванютою, яка відмічає суттєві проблеми, що перешкоджають розвитку венчурної індустрії в Україні. Основні з них такі:

- недосконалість законодавчої бази в області інноваційної діяльності та ускладнення реєстрації венчурних фондів в українській юрисдикції;
- не оптимальний розвиток інфраструктури, яка б забезпечувала появу в науково-технічній сфері нових і розвиток наявних малих і середніх технологічних інноваційних підприємств, що швидко поширюються, спроможних стати привабливим об'єктом для прямого (венчурного) інвестування;
- недостатність українського капіталу у венчурній індустрії України – одного з основних факторів привабливості країни для іноземних інвесторів і відсутність значущих джерел венчурного капіталу;
- низька ліквідність ризикових капіталовкладень, відсутність для цього ринкового механізму (спеціального фондового ринку);
- відсутність економічних стимулів для залучення прямих інвестицій у підприємства високотехнологічного сектора, які б забезпечували необхідний ризик для венчурних інвесторів;
- низький авторитет підприємницької діяльності в галузі малого и середнього бізнесу;
- недостатня інформаційна підтримка венчурної індустрії;
- недостатня кількість кваліфікованих підприємців, що управляють венчурними фондами, та низький рівень їх інвестиційної культури [9].

Відповідно розвитку венчурної індустрії в країні перешкоджають такі фактори:

- слабкий розвиток інфраструктури, що забезпечує плідний симбіоз венчурного капіталу з інноваційним бізнесом;
- відсутність помітних вітчизняних джерел венчурного капіталу;
- низька ліквідність ризикових капіталовкладень;
- недостатні економічні стимули для залучення венчурного капіталу до реалізації наукомістких проектів;
- слабка інформаційна підтримка венчурного бізнесу;
- брак кваліфікованих менеджерів інноваційних проектів;
- економічна й політична нестабільність і невідповідність в країні;
- низький рівень підприємницької культури;
- значний обсяг кримінального капіталу в українській економіці;
- відсутність зацікавлених приватних інвесторів;
- складні умови для «виходу» інвестицій;
- невідповідність законодавства у сфері підприємницького права;
- жорстка податкова система;
- інертність держави у питаннях підтримки венчурного підприємництва;
- нерозвиненість ринку цінних паперів.

Створення повноцінної системи венчурного інвестування інноваційних процесів в Україні сприятиме вирішенню таких завдань:

- залучення до науково-технічної сфери приватного капіталу, обсяг якого здатний перевищувати державні інвестиції у сотні разів;
- формування ефективної системи залучення до господарського обігу інтелектуальної власності та інших результатів інтелектуальної діяльності;
- здійснення модернізації вітчизняної промисловості шляхом створення нових виробництв, які базуються на високих технологіях;

– забезпечення передумов для раціонального використання основних фондів підприємств, що втратили конкурентоспроможність;

– мобілізацію коштів населення для розвитку науково-технічної сфери;

– залучення цільових іноземних інвестицій до розвитку вітчизняної технологічної сфери.

Для успішного функціонування венчурного капіталу необхідно створити такі умови:

- наявність капіталу, який формується з різних джерел;
- високі стандарти щодо прозорості роботи фірм та інформації, які висувають інвестори;
- законодавча база, яка сприяє венчурному інвестуванню;
- розвиток та стимулювання підприємництва, що дасть можливість збільшити кількість фірм, в які можна інвестувати венчурний капітал;
- наявність кваліфікованих спеціалістів з управління венчурним капіталом;
- механізм забезпечення ліквідності, прикладом якого є продаж акцій на фондовій біржі або продаж частки в акціонерному капіталі;
- стає економічне зростання, стабільний попит з боку держави та приватного секторів на наукові дослідження й розробки [4].

Для активізації венчурної індустрії необхідно також проводити венчурні ярмарки, на яких компанії з різних регіонів, що здійснюють інноваційні розробки, зможуть представити свій бізнес венчурним інвесторам, підвищити інтерес фінансових інститутів до перспективних високотехнологічним підприємствам, отримати досвід практичного спілкування з венчурними капіталістами, отримати допомогу в залученні зовнішнього капіталу для розвитку. У межах проведення венчурних ярмарків доцільно організувати міжнародні конференції з питань міжнародного ділового інноваційного співробітництва та удосконалення механізмів захисту та комерціалізації інтелектуальної власності. Для розвитку венчурного інвестування необхідне посилення державної підтримки.

Також можна виділити напрями розвитку та вдосконалення інституціонального забезпечення венчурного фінансування інноваційного розвитку промисловості, а саме:

- подальше формування законодавства та активної державної підтримки;
- залучення великих закордонних і вітчизняних компаній до розвитку інноваційних технологій – забезпеченні тісної взаємодії всіх складників інноваційного ланцюга;
- розвиток системи експертизи та сервісних послуг;
- ефективне використання грантових коштів тощо;
- розвиток венчурної та інноваційної інфраструктури, важливим елементами якої є технопарки, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій та, звичайно, венчурні фонди;
- проведення інноваційних конкурсів, експертних рад, венчурних ярмарків національного та регіонального рівня.

Подолання негативних тенденцій у частині покращення рівня інвестиційного клімату в Україні та забезпечення переходу на інноваційні засади розвитку вимагає збільшення витрат на й нові технології до рівня визнаного у світі оптимальним для країн, які є успішними у цьому відношенні.

Тенденції на ринку в 2016 р. очікується дві: інвестування в ті компанії, які здатні або вже приносять

прибутку, а також скорочення приватних інвестицій і збільшення державних грошей на ринку. Така ситуація збережеться, поки світова економіка не почне показувати ознаки відновлення, а в інвесторів знову не з'явиться ліквідність. Фонди будуть пильніше стежити за розвитком компаній зі свого портфеля.

У 2016 р. прогнозується подальше скорочення кількості компаній з управління активами на 7,8% порівняно з 2007 р. і становитиме 308 од.. Кількість інститутів спільного інвестування зростатиме на 46,5% і в 2016 р. дорівнюватиме 1 222 компанії. Загальна вартість активів ІСІ становитиме 297,59 млрд грн, що на 24,7% більше порівняно з 2015 р. Сукупна вартість чистих активів венчурних фондів у 2016 р. дорівнюватиме 206,14 млрд грн, що на 21,2% більше порівняно з 2015 р. У 2016 р. ринок приватних технологічних компаній сповільниться, зростання краудфандинга як рівноцінної альтернативи венчурному капіталу не буде зменшуватися [2].

Головним завданням венчурного бізнесу повинні стати встановлення зв'язків між науково-дослідними інститутами, вузами й підприємствами та стимулювання фінансування наукових досліджень і прикладних розробок.

Висновки. Венчурний бізнес – це ризиковий бізнес, який реалізується на принципах венчурного фінансування переважно в наукомістких високотехнологічних галузях виробництва; взаємодія двох підприємств – одного з капіталом, а іншого з ідеєю і енергією для реалізації певної науково-технічної ідеї та отримання прибутку. Механізм венчурного фінансування функціонує в межах певної сукупності формальних і неформальних інститутів, виконуючи основні функції цих інститутів, такі як кооперація агентів, поділ ризику, витрат і вигод, зниження трансакційних витрат. У провідних країнах розвиток венчурного бізнесу приводить до спрямування інвестицій у високоризиковану інноваційну сферу, тоді як в Україні тенденції протилежні: наявні венчурні фонди надають однозначну перевагу низько- та середньоризикованим короткотривалим операціям з фінансовими активами та нерухомістю й поки не спрямовані на високі технології.

Отже, в Україні поки що не створена адекватна проголошеній інноваційній моделі економічного розвитку індустрія венчурного інвестування. Венчурні фонди в нашій країні використовуються для оптимізації управління активами фінансово-промислових холдингів та зниження податкового навантаження, тоді як у світі вони залишаються одним із найважливіших джерел капіталу для компаній, швидке зростання та розвиток яких постійно потребує додаткових зовнішніх інвестицій.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Беликова І. Венчурний бізнес як інноваційний сектор малого підприємництва / І. Беликова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/venchurnyy-biznes-kak-innovatsionnyy-sektor-malogo-predprinimatelstva>.
2. Драчук Ю. До питання венчурного фінансування інноваційного розвитку промисловості в Україні / Ю. Драчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2016_03_31_lviv/sekcija_section_4_2016_03_31/do_pitannja_venchurnogo_finansuvannja_innovacijnogo_rozvitku_promislovosti_v_ukrajini/118-1-0-1737.
3. Федорова Ю. Розвиток венчурного бізнесу в Україні / Ю. Федорова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=67596>.
4. Коніна М. Особливості венчурного інвестування в Україні / М. Коніна [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://internauka.com/issues/2016/4/1036>.
5. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uaib.com.ua>.
6. Лобас І. Зарубіжний досвід державної підтримки венчурного інвестування інноваційної діяльності / І. Лобас // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. – 2013. – Вип. 2. – С. 196–203.
7. Шатирко Д. Оцінка світового досвіду венчурної діяльності та його адаптація до реалій української економіки / Д. Шатирко // Економіка. Управління. Інновації. – 2015. – № 1 (13). – С. 56–64.
8. Ушаков І. Неформальний ринок венчурного капіталу / І. Ушаков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ufin.com.ua/analit_mat/rzp/179.htm.
9. Іванюта С. Проблеми та перспективи формування ефективно венчурної індустрії в регіонах України / С. Іванюта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eir.pstu.edu/bitstream/handle/123456789/5786/C.%20306.pdf?sequence=1>.